

Jaarverslag 2024

Home-Start Antwerpen

antwerpen@homestartvlaanderen.be | 0492240590
www.homestartvlaanderen.be
www.homestartworldwide.org

Voorwoord

Home-Start biedt laagdrempelige, preventieve gezinsondersteuning aan huis bij gezinnen met jonge kinderen vanuit een empowerende benadering. Vrijwillige en opgeleide gezinsbuddy's staan ouders bij in hun dagelijkse zorgen over opvoeding, administratie en schoolse zaken en dat al vanaf de zwangerschap.

Door de wekelijkse aanwezigheid van een opgeleide vrijwilliger in het gezin, vergroot Home-Start de draagkracht, weerbaarheid en opvoedingsvaardigheden van de ouders, werken vrijwilligers aan de verbreding van het sociaal netwerk en talenten van de gezinsleden en wordt er actief ingezet op het realiseren van de grondrechten.

Tijdens een Home-Starttraject ervaren kinderen, jongeren en hun ouders hoe ze hun sterke kanten en sociaal netwerk kunnen inzetten, zodat ze veel voorkomende lichte problemen - die bij het normale opvoeden en opgroeien horen - zelf kunnen oplossen.

Home-Start Antwerpen werd door Opgroeien erkend als Mobiel aanbod met vrijwilligers in de preventieve gezinsondersteuning. In het voorjaar van 2024 werd Home-Start als 'goed beschreven en onderbouwde praktijk' opgenomen in de [Databank Kwaliteitsvolle Praktijken](#) van Opgroeien.

Home-Start Vlaanderen is lid van de Kinderrechtencoalitie en schreef dit jaar mee aan het kinderrechtenmemorandum voor de verkiezingen van 2024, "[Partij kiezen voor kinderen](#)" en het standpunt "Een brede blik op de preventie van schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom".

We blijven lokaal, maar ook op Vlaams niveau aandacht vragen voor het belang van informele steun en preventieve gezinsondersteuning. Naar aanleiding van de Vlaamse en lokale verkiezingen schreven en verspreidden we ons [memorandum "De kracht van preventieve gezinsondersteuning"](#).

Samen met het lokaal bestuur en het Huis van het Kind organiseert Home-Start solidariteit tussen burgers en vrijwillig engagement in de stad of de gemeente en werken we mee aan de realisatie van volgende duurzame ontwikkelingsdoelen: SDG 1 - geen armoede; SDG 3 - het welzijn van iedereen verhogen; SDG 4 – toegankelijk onderwijs; SDG 10 - ongelijkheid verminderen; SDG 11 – veerkrachtige steden en SDG 17 – partnerschappen creëren.

Door gezinnen op deze manier te steunen, draagt Home-Start bij aan het versterken van sociale cohesie binnen gemeenschappen. Vrijwilligers en gezinnen, die elkaar normaal niet zo vanzelfsprekend ontmoeten, worden in contact gebracht via een georganiseerde vriendschap, die regelmatig een levenslang karakter krijgt. Dit werd in 2024 mooi in beeld gebracht in het filmpje '[Verbindend op weg met Home-Start](#)'.

1. De gezinnen

Home-Start Antwerpen richt zich naar gezinnen, die niet alleen over te weinig inkomen, maar ook over te weinig hulpbronnen beschikken om moeilijkheden aan te pakken en volwaardig te participeren in de samenleving. De gezinnen hebben vaak te kampen met stress op verschillende levensdomeinen: er is niet alleen het onzeker inkomen, schulden of zwakke positie op de arbeidsmarkt, maar ook een precare huisvestingssituatie, psychische kwetsbaarheid, gezondheidsproblemen, het ontbreken van een steunend netwerk en/of ondergebruik van rechten en diensten.

1.1. Bereik

In 2024 bereikte Home-Start in Antwerpen 19 gezinnen:

- 13 nieuwe trajecten opgestart
- 5 gezinnen afgerond
- 8 gezinnen op de wachtlijst op 31 december 2024
- 55 kinderen bereikt

	2023	2024
Bereikte kinderen	31	55
- 9m - 0	0	0
0 - 6 jaar	15	14
7 - 12 jaar	13	27
+12 jaar	3	14

1.2. Het profiel van gezinnen

	2023	2024
Ondersteunde gezinnen	11	19
Alleenstaand ouderschap	36 %	16 %
Psychische kwetsbaarheid	36 %	63 %
Fysieke beperking	18 %	10 %
Geen arbeidsinkomen aanwezig	36 %	47 %
Ouder-kind taal anders dan Nederlands	82 %	63 %
Perinatale gezinnen	9 %	10 %
Ouder -25 jaar	0 %	5 %
Nieuwkomers	0 %	0 %

2. De aanmelding

2.1. Aantal aanmeldingen

Totaal aantal aanmeldingen: **36**

Aanvaarde aanmeldingen: **24**

Niet aanvaarde aanmeldingen: **12**

Reden:

- 7 gezinnen wonen niet in het werkingsgebied
- 1 gezin doorverwezen (geen Home-Start hulpvraag)
- 3 geen hulpvraag vanuit ouders
- 1 geen reactie meer van de aanmelder

2.2. Aanmelders

Volgende organisaties hebben dit jaar gezinnen aangemeld:

De Stobbe, CAW Antwerpen, Mobiland, Samik VZW, wijkgezondheidscentrum Zuidrand, OLO Rotonde, Sociale dienst politie, Tarag vzw, Home-Start Leuven, justitie assistent, 1G1P, Kompanjon, Project MIRIAM, CLB Voor- en Noorderkempen, Koraal vzw, CKG De Touter, Dokters van de Wereld, De Kleine Beer, Heder vzw,

5 gezinnen vonden zelf de weg naar Home-Start.

Wanneer de aanmelding aanvaard wordt, gaat de coördinator op huisbezoek voor een intakegesprek. Daar worden de krachten en noden van het gezin in kaart gebracht. Op basis van het gezinsprofiel en het kennismakingsgesprek met de vrijwilliger wordt er een match gemaakt tussen gezin en vrijwilliger.

3. De ondersteuning

3.1. Door de coördinator

Aantal contactmomenten tussen coördinator en gezin: **70**

Deze contacten kaderen in een intake, huisbezoek, afspraak samen met toeleider, langdurig ondersteunend telefoongesprek, vertrouwenspersoon bij aanmelding CGG, ondersteuning bij contact met school, met het Huis van het Kind, ondersteuning bij contact met huiswerkbegeleidingsinitiatief.

3.1.1. Complexe casussen

Gezin 1

Tweeoudergezin met vier kinderen. Mama heeft regelmatig een epilepsieaanval en durft hierdoor amper buitenshuis te komen en kampt intussen ook met een angststoornis. De kinderen weten wat ze moeten doen wanneer mama een aanval krijgt, maar dit gebeurde zodanig veel dat de kinderen zich schamen voor hun moeder.

Aanpak Home-Start: de vrijwilliger gaat zowel bij dit gezin langs wanneer de kinderen thuis zijn, maar ook wanneer ze op school zijn. Dan gaat de vrijwilliger samen met mama op stap, ze drinken een koffie in het buurthuis, gaan samen naar afspraken (OCMW, Rap op Stap kantoor, sociale huisvestingsmaatschappij) of maken een wandeling in het park. Op die manier is mama veel meer op

haar gemak en lukt het haar beter om zich te focussen op wat ze in orde moet brengen dan dat ze angst heeft voor een aanval.

Wanneer de kinderen thuis zijn, gaat ze samen met het hele gezin naar buiten. De kinderen genieten hier veel meer van omdat hun mama rustiger is. Als mama een aanval krijgt, weet de vrijwilliger wat ze moet doen en nemen de kinderen deze zorg even niet op, waardoor zij zich meer kind kunnen voelen. Ook ondersteunt de vrijwilliger mama in het zetten van verdere stappen qua onderzoek naar andere medicatie voor haar epilepsie alsook naar psychologische ondersteuning voor haar angststoornis.

Gezin 2

Alleenstaande mama met drie kinderen, vanuit Irak naar België gevlucht, samen met de papa. Papa overleed na een aanvaring met de politie, waarbij een van de agenten zijn wapen afvuurde. De papa overleed. Dit was een bijzonder traumatische gebeurtenis voor de mama en de kinderen. Bovendien legt de familie alle schuld van dit incident bij de moeder en bedreigde haar. Ze besloot hierdoor vanuit het Mechelse naar Antwerpen te verhuizen. Mama wil haar kinderen veilig en goed laten opgroeien, waardoor ze zichzelf volledig wegcijfert en met een depressie kampt.

Aanpak Home-Start: er diende opnieuw psychologische begeleiding geïnstalleerd te worden. De woning heeft een vochtprobleem en last van ongedierte, maar omdat haar verblijfspapieren niet in orde waren, heeft ze geen recht op een sociale woning en dus ook geen ondersteuning van een sociaal verhuurkantoor. Mama werd aangemeld door Elegast vzw en haar hulpvraag was voornamelijk iemand die haar een luisterend oor kan bieden en kan ondersteunen in het zoeken naar een nieuwe woonst, maar bleek uiteindelijk veel breder te gaan.

De Home-Start coördinator hielp haar met ondersteuning krijgen via de Stad Antwerpen; loket wonen en bouwen. Het loket wonen en bouwen kwam langs om de problematiek vast te stellen. De mama bleek ook opnieuw naar een psychiater te willen gaan, ook hier heeft de lokale coördinator via de huisarts een doorverwijzing verkregen naar een psychiater. Qua psychologische ondersteuning voor de kinderen, werd contact opgenomen met het CLB van de school van de kinderen.

Andere

Bij vier Home-Start gezinnen is de jeugdrechtbank betrokken omwille van een verontrustende opvoedingssituatie. In twee andere gezinnen is de familierechtbank betrokken omwille van een moeilijke scheiding van de ouders. In deze vier gevallen wil de papa de omgangsregeling niet respecteren. In twee gezinnen is de vader helemaal niet meer betrokken, terwijl hij wel akkoord ging met een regeling waarin hij ook zorg voor de kinderen zou opnemen, in de twee andere gezinnen komt de vader te pas en te onpas de kinderen ophalen, thuis of van school, communiceert hier niet over en komt afspraken niet na.

Aanpak Home-Start: naast het bieden van een luisterend oor en een steunend figuur zijn, zijn de vrijwilligers in deze gezinnen een brugfiguur naar de consulenten van de rechtbank of pro deo advocaat. Ze ondersteunen de mama's bij het begrijpen van de brieven die ze van de rechtbank krijgen rond de omgangsregelingen. Een van de vrijwilligers hielp mama bij het opstellen van een brief naar de consulent van de rechtbank rond het verbreken van het contactverbod.

3.1.2. Wachtlijstzorg

Voor de gezinnen op de wachtlijst, in afwachting van een vrijwilliger, wordt er door de coördinator 'wachtlijstzorg' voorzien bij dringende noden of wordt er terug geschakeld naar de aanmelder. Vooral bij gezinnen die niet via een aanmelder op de wachtlijst terecht kwamen, gaat de lokale coördinator aan de slag in de gezinnen: inschrijven voor de speelpleinwerking, helpen met het doorverwijzen naar instanties i.f.v. het invullen van de grondrechten van het gezin, enz. Enkele concrete voorbeelden uit 2024:

- Samen op zoek gaan naar psychologische ondersteuning
- Ondersteuning bij het rechtzetten van miscommunicatie met een huiswerkbegeleidingsdienst
- De stad Antwerpen contacteren in verband met vocht en ongedierte
- Een luisterend oor bieden

3.2. Door de vrijwilliger

Aantal contactmomenten tussen vrijwilliger en gezin: 684

3.2.1. Wekelijks luisterend oor bieden aan gezin

Vrijwilligers zijn langdurig en regelmatig 'present' in het gezin en gaan met hen op weg, op maat en tempo van het gezin zelf.

- Babbelen bij de koffie
- Wandeling met het gezin, samen naar het park of speeltuin gaan
- Samen koken en boodschappen doen
- Meegaan naar dokter/ziekenhuis, rechtbank, buurtcentrum
- Zelfbeeld ouders versterken door te focussen op wat goed loopt en dit benoemen

3.2.2. Opvoedingsondersteuning

Via een één op één aanpak tussen vrijwilliger en gezin wil Home-Start ouders in hun opvoedende rol bevestigen en versterken. Op die manier willen we voorkomen dat alledaagse problemen en opvoedingsvragen onoverkomelijk worden voor de ouders.

Kinderen, jongeren en hun ouders die hun sterke kanten en sociaal netwerk weten te benutten, kunnen zelf de regie over hun leven krijgen en behouden. Veel voorkomende lichte problemen die bij het normale opvoeden en opgroeien horen, leren ze op die manier zelf oplossen.

- Steun bieden en de zorg voor kinderen met een ontwikkelingsstoornis: samen mogelijkheden bekijken voor ondersteuning/aangepaste school/ aangepaste ruimte/... zoeken.
- Structuur bieden in het huis, in het avond/ochtendritueel
- Huis- en omgangsregels implementeren
- Dagdagelijkse conflicten beluisteren en samen naar oplossingen zoeken
- Samen naar oudercontacten gaan wanneer het moeilijker loopt op school

3.2.3. Rechtenverkenning en -realisatie

Gezinnen maken via de vrijwilligers en coördinator kennis met hun rechten en financiële tegemoetkomingen (de extra voordelen van verhoogde tegemoetkoming, sociaal tarief voor energie, A-Kaart, ...) en we verwijzen hen door en leiden hen toe naar het hulpverlenings- en welzijnsaanbod in de stad. We ondersteunden, samen met de vrijwilligers, gezinnen in hun contacten met o.a. het OCMW, CAW, Ecohuis, het CGG, het consultatiebureau Kind & Gezin, de Babytheek, Speelvijver, Rap op Stap, opvoedingsconsulenten, spreekuren rond ontwikkeling en Iedereen Verdient Vakantie.

3.2.4. Steun bij administratie

De vrijwilliger ondersteunt het gezin bij administratieve taken, het in orde brengen of structuur brengen in de thuisadministratie. Dit kan verschillende vormen aannemen:

- Uitleg geven bij brieven, eventueel vertalen
- Samen (digitale) afspraken maken, samen naar de afspraak gaan
- Structuur aanbrengen
- Verhoogde tegemoetkoming aanvragen
- Dossier opvolgen in nieuw centraal registratiesysteem van sociale huisvesting (CIR)
- Hulp bij het beheren van de financiën
- Smartschool mee opvolgen

- Online profielen aanmaken
- Bankoverschrijvingen samen uitvoeren
- Online inschrijven voor speelplein/kampen
- Contact opnemen met de stad Antwerpen rond ongedierte, vocht, huisvesting

3.2.5. Perinatale ondersteuning

Om optimale ontwikkelingskansen te creëren voor jonge kinderen is het van belang om zo vroeg en preventief mogelijk (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie te kunnen bereiken. Home-Start Antwerpen heeft een specifiek perinataal aanbod voor ouders met kinderen tot 3 jaar. De Home-Startvrijwilliger ondersteunt de aanstaande ouders of zwangere mama voor en na de bevalling en probeert zo opvoedingsstress al tijdens de zwangerschap te reduceren. Home-Start is partner van Born in Belgium en werkte vorig jaar mee aan de campagne van Te Gek over perinatale mentale gezondheid.

In 2024 werden 2 perinatale trajecten opgestart, één gezin waarbij het kind reeds geboren was, één traject bij een vroeggeboorte.

Home-Start Antwerpen maakt deel uit van het perinatale netwerk in Antwerpen. Door partnerschappen en outreachend te werken, proberen we zo veel mogelijk (aanstaande) gezinnen te bereiken en te ondersteunen. Het Home-Start vormingsaanbod “Perinataal ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare situatie”, wordt aangeboden aan vrijwilligers die kwetsbare zwangere mama’s willen ondersteunen.

Twee nieuwe Antwerpse vrijwilligers volgden het voorbije jaar de extra Home-Start opleidingsmodule ‘Perinatale gezinsondersteuning van gezinnen in een kwetsbare situatie’.

We maken gebruik van de Babytheek (Gezinsbond Antwerpen) om allerlei babymateriaal uit te lenen voor onze zwangere of pas bevallen mama’s.

Andere activiteiten die de vrijwilligers deden in het perinatale traject:

- Samen kleuteropvang zoeken
- Samen een kinderopvang zoeken
- Administratie rond groeipakket mee in orde brengen
- Materiële zaken samen in orde brengen zoals babybedje, kleertjes, speelgoed
- Samen afspraken maken bij dokter/gynaecoloog, consultatiebureau Kind&Gezin

3.2.6. Netwerk verruimen en vrije tijd

- Samen de kinderen van school halen en aan de praat geraken met andere ouders aan de schoolpoort
- Samen contact opnemen met familie of vriendschappen (contacten die verwaterd waren)
- Samen naar ontmoetingsgroepen gaan
- Mee contacten leggen met de buurtwerkingen, vrijetijdsactiviteiten in de buurt, scholen, ouderraden, ...

3.2.7. Schoolse ondersteuning

De Home-Startvrijwilligers bieden alle gezinnen steun bij de gezinsorganisatie, stimuleren en prikkelen de kinderen en begeleiden ouders bij de onderwijstaken. Heel wat vrijwilligers ondersteunen ouders bij de oudercontacten en de Home-Startwerking is ook dikwijls aanwezig bij zorgoverleg-momenten. Voor een aantal gezinnen stonden we in contact met het CLB en/of de zorgcoördinator van de school.

- Contacten met leerkrachten, CLB, zorgcoördinator
- Smartschool/agenda/communicatie mee opvolgen
- Schoolcultuur mee installeren in het gezin (vb.: ritueel na school; boekentas leegmaken, agenda tonen, wat moet er morgen mee,...)

- Ouders betrekken bij het huiswerk maken
- Schoolkalender overlopen met kinderen en ouders
- Kinderen ondersteunen bij het maken van het huiswerk

3.2. Impact van de ondersteuning

We evalueren de resultaten van de afgeronde gezinstrajecten naar impact en effect. Home-Start Vlaanderen neemt deel aan het overleg en de uitwisseling met [Home-Start Worldwide](#). In 2024 namen we driemaal deel aan de researchgroep die zich buigt over het meten van impact. In 2024 namen we de impactmeter in gebruik om afgeronde trajecten te evalueren, die we samen met het Kenniscentrum Gezinswetenschappen-Odisee ontwikkelden.

In 2024 hebben we van 10 gezinnen in Vlaanderen de impact na 1 jaar correct kunnen meten aan de hand van de impacttool.

We merken een toename van het

- Algemeen welbevinden: toekomstperspectief, arbeid, vrije tijd
- Ouders voelen zich meer zelfredzaam, er is een verbetering op het vlak van arbeid en vrije tijd voor de ouder zelf
- Ouders geven aan dat er op het levensdomein 'huishouden' sprake is van een verbetering in hun woonsituatie, inkomen en de sfeer in huis.

Een minder grote toename dan bij de vorige 3 items nemen we waar bij de meting op niveau van:

- Kind: welbevinden, talentontwikkeling, ontwikkeling algemeen (*)
- Opvoeding: ouder-kindrelatie, voorzien in basisbehoeftes kind, opvoedingssteun (*)
- School: tevredenheid, betrokkenheid, beleving (*)
- Het verbreden van het netwerk rond het gezin (informeel, formeel, mobiliteit) blijft een van de moeilijkste opdrachten voor een Home-Startvrijwilliger.

(*) Opmerking: tijdens de intake noteerden we reeds een relatief hoge tevredenheid bij een aantal gezinnen op deze domeinen.

De volgende jaren zullen we alvast een meer accuraat beeld kunnen schetsen van de impact van de aanwezigheid van een gezinsbuddy, door meer metingen uit te voeren, zodat we ook op stadsniveau een correct beeld kunnen geven van de impact van Home-Start.

4. De vrijwilligers

4.1. Aantal vrijwilligers

8 kandidaten volgden een infosessie
12 vrijwilligers volgden een startopleiding
12 vrijwilligers zijn opgestart als gezinsbuddy

Totaal bereik aantal vrijwilligers in 2024: 25 vrijwillige gezinsondersteuners
1 occasionele vrijwilliger (ondersteuning interviews en communicatieacties).

4.2. Profiel van de vrijwilliger

Geslacht:

- Mannen: 4
- Vrouwen: 21

Leeftijd:

- 18-25j: 7
- 26-50j: 11
- 51-65j: 4
- 66-75j: 2
- 75+: 1

4.3. Ondersteuning van de vrijwilliger

4.3.1. Individuele ondersteuning van de vrijwilliger

Na de startopleiding en een uitgebreid kennismakingsgesprek, start de vrijwilliger in een gezin. De **eerste kennismaking** gebeurt in aanwezigheid van de vrijwilliger, coördinator en gezin. De eerste weken is er regelmatig contact tussen de vrijwilliger en de coördinator (**individueel coachingsgesprek**). Na een half jaar volgt er een uitgebreid **afstemmingsgesprek**, na een jaar een **afrondingsgesprek** of afstemming indien er nood is aan verdere ondersteuning.

Aantal contactmomenten tussen vrijwilligers en coördinator: 216

Elke maand ontvangen Home-Startvrijwilligers een **nieuwsbrief** in hun mailbox, met info en laagdrempelige activiteiten uit de stad, updates over de werking en het aanbod van vorming en interview.

4.3.2. Ondersteuning in groep: vorming en interview

De vrijwilligers wisselen maandelijks ervaringen en expertise uit tijdens de vormings- en interviewmomenten.

Aanbod in 2024:

- 9 januari: Nieuwjaarsdrink, kennismaking met nieuwe vrijwilligers en toelichting planning 2024
- 27 februari: vorming KOAPP i.s.m. Familieplatform Vlaanderen
- 14 maart: film Holy Rosita i.s.m. Fara vzw
- 10 april: interview i.s.m. het Huis van het Kind (voorstelling aanbod en werking)
- 8 mei: interview: grenzen aangeven als vrijwilliger
- 4 juni: interview rond verschillen in normen en waarden
- 16 juli: interview met stellingenspel

- 10 september: intervisie sociale kaart (opvoedingsondersteuning) en huiswerkondersteuning
- 23 oktober: intervisie opgebouwd rond de succesmomenten van de vrijwilligers
- 14 november: intervisie sociale kaart, rechtenverkenner, vrijetijdstoelage, sportkaart A'pen
- 19 december: dankmoment vrijwilligers

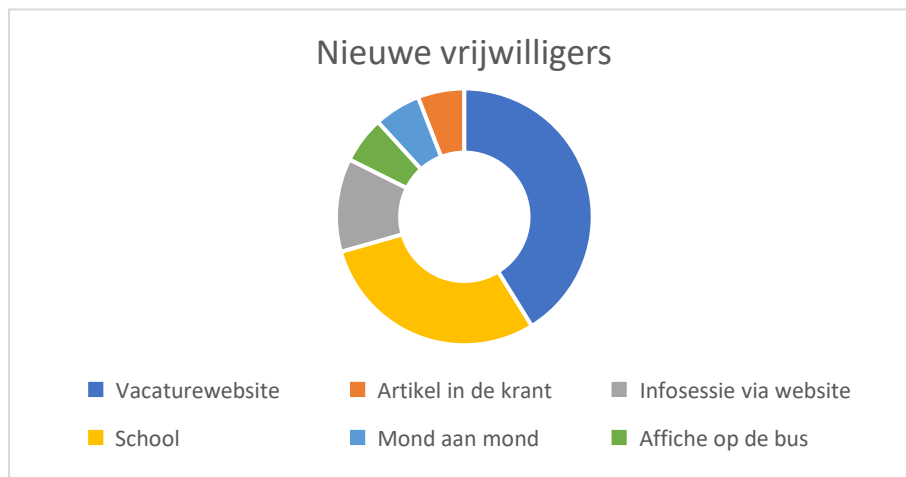
4.3.3. Appreciatie tonen en binden van vrijwilligers

Home-Start bestaat niet zonder vrijwilligers. We hechten er dus veel belang aan hen oprecht te waarderen voor hun engagement. Naast de individuele coaching, een uitgewerkt vormingsaanbod en ondersteuning in groep, kunnen Home-Startvrijwilligers rekenen op een

- Verjaardagskaartje in de brievenbus;
- Extra aandacht tijdens de Week van de vrijwilliger: de vrijwilligers kregen een online wenskaart van de stad Antwerpen toegestuurd met een persoonlijke appreciatie;
- Een wenskaart tijdens de eindejaarsperiode;
- Jaarlijks dankmoment in december: etentje en een kleine attentie
- Kilometervergoeding voor vervoerskosten in functie van de gezinsondersteuning.

5. Communicatieacties

Nieuwe vrijwilligers komen via verschillende wegen bij Home-Start terecht. De twee grootste kanalen zijn de vacaturewebsites en de aanbevelingen naar Home-Start via de hogescholen (Odisee - Gezinswetenschappen en Artevelde Hogeschool- Pedagogie van het jonge kind)

5.1. Campagnes in 2024

In 2024 zijn volgende communicatieacties uitgevoerd met het zicht op de werving van vrijwilligers:

Januari:

- Klikkaders outdoor
- Affiches horeca
- Windowsticker De Lijn

Maart:

- Lancering filmpje "Verbindend op weg met Home-Start"
- Dag van de sociaal werker, vrijwilligers bedankt met kaartjes

Juni:

- Buurtfest Centrum De Wijk (Huis van het Kind)

September:

- Vrijwilligersmarkt Antwerpen

Oktober:

- Fototentoonstelling Gedeeld en Betrokken Ouderschap bij Atlas

November:

- Huisoverleg: voorstelling Home-Start aan de nieuwe partners

December

- Interview vrijwilliger op facebook, Instagram
- Flyercampagne culturele centra
- Affihcampagne outdoor
- Internationale Dag van de vrijwilliger: sociale mediapost

5.2. Permanente communicatieacties

Er zijn ook enkele communicatieacties die het hele jaar doorlopen:

- Vrijwilligersvacatures op relevante websites: Giveaday.be, 11.be, Indeed.be, vrijwilligerswerk.be
- Facebook, LinkedIn en Instagram Home-Start Vlaanderen, Instagram Home-Start Antwerpen
- Website Home-Start Vlaanderen
- Fietsflyers, folders en affiches
- Vermelding op website van de stad Antwerpen

6. Maatschappelijk debat en politiserend werk in 2024

6.1. Aandacht voor de preventieve gezinsondersteuning

Home-Startwerkingen strijden, samen met andere partners, tegen sociale ongelijkheid en armoede. Home-Start Vlaanderen voedt mee het maatschappelijk debat over het ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare situatie.

- Home-Start verschijnt regelmatig (lokaal) in de media met acties om vrijwilligers te werven, via inhoudelijke bijdragen, zoals in het [Strijdschrift De eerste 1000 dagen](#) of via het verspreiden van ons memorandum '[De kracht van preventieve gezinsondersteuning](#)'. Ook via de deelname aan de [Inspiratiedag Lokale Gezinscoaches](#) van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen Odisee en Opgroeien en de webinar "[Samen zorgen voor jonge kinderen en prille ouders](#)" van Opgroeien i.s.m. Psyche, waar Home-Start toelichtte hoe een nabije, outreachende perinatale ondersteuning er kan uitzien.
- Vrijwilligers werken gratis, maar vrijwilligerswerk is niet gratis. Samen met verschillende partners uit de preventieve gezinsondersteuning, vormt Home-Start Vlaanderen het 'Preventie Collectief'. Samen werkten we aan een visienota om de preventieve gezinsondersteuning een prominentere plek te geven op de politieke agenda.
- Als lid van de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vertolken we de stem van kinderen die in een kwetsbare situatie leven en benadrukken we het belang van het ondersteunen van ouders in de zorg voor hun kinderen en het creëren van een kansrijke omgeving.
- Home-Start Vlaanderen neemt deel aan de commissie preventieve gezinsondersteuning van het Vlaams Welzijnsverbond. Samen met het Welzijnsverbond komen we op voor de preventieve ondersteuning van gezinnen door vrijwilligers en behartigen we onze belangen bij het Vlaamse beleid.

- We nemen deel aan het sectoroverleg en blijven bij het agentschap Opgroeien en de betrokken kabinetten ijveren voor een structurele subsidiëring van het mobiel aanbod preventieve gezinsondersteuning door vrijwilligers.

Op lokaal vlak oefent Home-Start Antwerpen een signaalfunctie uit door deelname aan lokale netwerken zoals het perinatale netwerk, casusbespreking GGZ en de stuurgroep Huizen van het Kind Antwerpen. Tijdens deze netwerkmomenten kunnen signalen uit de gezinnen gedeeld worden met andere sociale actoren in de stad, maar ook naar het beleid (stuurgroep HvHK Antwerpen, lokaal bestuur).

6.2. Noden en signalen van de gezinnen

Home-Start Antwerpen neemt een signaalfunctie op ten aanzien van het lokaal beleid en werkt aan de opname van grondrechten door gezinnen. Home-Start Antwerpen werkt vanuit een generalistische visie en zet maximaal in op de toeleiding naar bestaande hulp- en dienstverleningsaanbod in Antwerpen.

In het najaar gingen we het gesprek aan met de schepen voor sociale zaken en armoedebestrijding Tatiana Scheck (Vooruit) om de stand van zaken van de werking voor te leggen, samen met de uitdagingen voor de werking/de signalen vanuit de gezinnen alsook de doelen voor 2025.

Taalbarrière

De taalbarrière blijft een hardnekkige uitdaging voor veel ouders. Een belangrijk obstakel is dat ouders vaak geen toegang hebben tot kinderopvang, waardoor ze niet aan Nederlandse taallessen kunnen deelnemen. Voor alleenstaande ouders is de combinatie van werk, zorg en taallessen bovendien moeilijk haalbaar.

Zelfs wanneer ouders wel lessen volgen, ervaren velen dat hun taalvaardigheid onvoldoende is om zich zelfzeker te voelen in dagelijkse situaties. Dit belemmert hen bij het zoeken naar werk, het vinden van een geschikte woonst, de thuisadministratie in orde brengen en het opbouwen van een sociaal netwerk. Hierdoor blijven ze in een kwetsbare positie, ondanks hun inspanningen om de taal te leren en te integreren.

Geen inkomen uit arbeid

In 2024 heeft maar liefst 47% van de gezinnen binnen onze werking geen inkomen uit arbeid. Dit hoge cijfer is vooral te wijten aan gezondheidsproblemen: ouders kunnen niet werken door psychische kwetsbaarheid of lichamelijke letsels. Dit heeft niet alleen een financiële impact, maar ook gevolgen voor hun zelfvertrouwen, sociale integratie en toekomstperspectief.

De combinatie van medische problemen en de complexe zoektocht naar geschikte begeleiding of aangepaste werkmogelijkheden zorgt ervoor dat veel ouders langdurig zonder werk blijven. Voor sommigen is de stap naar werk nog te groot, terwijl anderen vastlopen door een gebrek aan ondersteuning op maat.

Toenemende complexiteit gezinscasussen

De casussen binnen onze werking worden steeds complexer. Ouders en gezinnen die bij ons aankloppen, hebben niet alleen vragen rond opvoeding en taal, maar ook rond huisvesting, administratie, werk, welzijn en juridische kwesties. Hierdoor worden de ondersteuningsvragen breder en intensiever.

In sommige gevallen overstijgt de hulpvraag wat een vrijwilliger kan bieden. Vrijwilligers zetten zich met veel toewijding in, maar zij zijn geen professionals en missen soms de nodige expertise of middelen om op alle vragen adequaat te antwoorden. Dit legt druk op zowel de vrijwilligers als de organisatie, die vaker op zoek moet naar externe doorverwijzing en samenwerking met andere diensten.

Bovendien vraagt deze toename aan complexiteit ook meer interventie en begeleiding van de coördinator. De coördinator moet niet alleen gezinnen ondersteunen in hun zoektocht naar passende hulp, maar ook vrijwilligers begeleiden in hoe zij met deze complexe situaties kunnen omgaan. Dit verhoogt de werklast en vraagt om extra tijd en middelen binnen de organisatie.

Psychische kwetsbaarheid

Hierbij aansluitend zien we een stijgende psychische kwetsbaarheid onder de gezinnen, wat de complexiteit van de casussen verder vergroot. In 12 van de 19 gezinnen waarmee we werken, spelen psychische problemen een belangrijke rol. Dit maakt ook de ondersteuning uitdagender en langduriger.

Moeizame toegang tot geestelijke gezondheidszorg

Binnen onze werking merken we dat gezinnen die nood hebben aan psychologische ondersteuning hier vaak moeilijk toegang toe krijgen. In vier gezinnen probeerden we nieuwe psychologische hulp op te starten, maar dit verliep moeizaam om verschillende redenen.

Enerzijds is er drempelvrees: sommige ouders durven de stap niet zetten, mede door culturele overtuigingen dat ze hun problemen zelf moeten oplossen en geen hulp mogen vragen. Anderzijds stuiten gezinnen op structurele problemen zoals lange wachtlijsten en administratieve drempels. In sommige gevallen is er geen huisarts betrokken bij het gezin, waardoor een doorverwijzing niet mogelijk is en we eerst op zoek moeten naar een huisarts, wat de hulpverlening verder vertraagt.

Deze factoren zorgen ervoor dat gezinnen die psychologische ondersteuning nodig hebben, hier niet of pas na lange tijd toegang toe krijgen. Dit vergroot het risico op verdere escalatie van problemen binnen het gezin.

Huisvesting

Veel gezinnen ondervinden grote moeilijkheden bij het vinden van een geschikte woonst. De zoektocht naar huisvesting verloopt moeizaam door onder andere lange wachttijden voor een sociale woning, waardoor gezinnen vaak noodgedwongen in een veel te klein appartement verblijven. Bovendien zijn deze woningen regelmatig in slechte staat, met problemen zoals vocht en ongedierte, hierbij loopt de communicatie met de huisbaas vaak stroef. Hulp zoeken voor dergelijke problemen blijkt eveneens een uitdaging, omdat gezinnen niet weten bij welke instanties ze terecht kunnen of omdat procedures complex en tijdrovend zijn.

Ook de overstap naar het centraal Inschrijvingsregister (CIR) verliep moeilijk, vooral door administratieve drempels, digitale drempels, die zonder hulp niet te overbruggen zijn. Contacten met het sociaal verhuurkantoor verlopen eveneens moeizaam, waardoor gezinnen vastlopen in hun zoektocht naar stabiele huisvesting. Daarnaast vormt administratie rond energie, water, facturen en de aanvraag voor sociale woningen een grote uitdaging. Door taalbarrières en een tekort aan digitale vaardigheden kunnen veel gezinnen deze zaken niet zelfstandig regelen en zijn ze volledig afhankelijk van externe hulp om hun basisvoorzieningen op orde te houden.

Nood aan huiswerkbegeleiding

Home-Start kreeg in 2024 6 meldingen voor huiswerkbegeleiding. Home-Start doet dit niet, het kan wel een onderdeel zijn van de ondersteuning. Aanmelders formuleren de hulpvraag dan zodanig dat we wel zouden willen opstarten, maar dit is dan niet de vraag van de ouder en is dus ook geen Home-Start gezin.

Bewindvoering

In 20% van de gezinnen is een bewindvoerder aangesteld, maar dit wordt vaak als beperkend ervaren door de moeizame communicatie en het gebrek aan duidelijkheid over de regeling. Veel gezinnen hebben weinig kennis over wat een bewindvoerder precies doet, waarvoor ze bij hen terecht kunnen, of welke mogelijkheden er zijn om van bewindvoerder te veranderen. Ook is het vaak onduidelijk wanneer en hoe deze maatregel kan worden stopgezet.

Daarnaast verlopen de contacten met bewindvoerders dikwijls moeizaam, wat voor praktische problemen binnen het gezin zorgt. Zo krijgen ouders niet altijd tijdig een reactie op dringende verzoeken. Een concreet voorbeeld is een moeder die geen extra budget kon verkrijgen voor een winterjas, waardoor ze noodgedwongen haar weekbudget gebruikte en op het einde van de week geen verse voeding meer kon kopen. Het aanvragen van extra of uitzonderlijke kosten verloopt traag, wat gezinnen in financiële onzekerheid brengt en hun dagelijkse leven bemoeilijkt.

School

Gezinnen ervaren grote uitdagingen in het onderwijs, vooral wanneer een kind nood heeft aan buitengewoon onderwijs. Er zijn te weinig plaatsen beschikbaar, waardoor kinderen niet altijd de gepaste ondersteuning krijgen. Daarnaast vormt schoolvervoer een grote hindernis; voor gezinnen met meerdere kinderen op verschillende scholen is het praktisch onhaalbaar om hen allemaal tijdig te brengen en op te halen, wat extra stress en onzekerheid met zich meebrengt.

Ook de communicatie met de school verloopt niet altijd vlot. De taalbarrière zorgt voor een drempel in het contact met leerkrachten en de schooladministratie, waardoor ouders minder goed geïnformeerd zijn en moeilijker kunnen meedenken over het traject van hun kind. Bovendien weten veel gezinnen niet dat ze terecht kunnen bij het CLB voor ondersteuning en begeleiding, waardoor ze kansen missen op hulp die hun situatie zou kunnen verlichten.

7. Home-Start Antwerpen in het werkveld

Home-Start Antwerpen is een afdeling van Home-Start Vlaanderen vzw. In 2024 was er 0,85 fte aan de slag in de werking in Antwerpen.

7.1. Partnerschappen in de stad

Home-Start Antwerpen gaat lokaal partnerschappen aan, werkt mee aan lokale projecten en deelt expertise in volgende overlegplatformen:

- Multidisciplinair overleg De Kraamvogel
- Huisoverleg Huis van het Kind Centrum De Wijk
- Prenataal netwerk PANZA
- Casusoverleg Geestelijke Gezondheidszorg
- Stuurgroep Huizen van het Kind Antwerpen
- Netwerkdag 1G1P Antwerpen
- Diagloogtafels motorische ontwikkeling door Sporting A

8.2. Deel van het Home-Startgeheel

De 15 Home-Startwerkingen in Vlaanderen en Brussel vormen samen een lerend netwerk. De Home-Start coördinatoren ontmoeten elkaar op regelmatige basis om bij te leren, ervaringen te delen en signalen uit te wisselen.

- 7 maart: impact meten met de impacttool: gesprek en output onderzoeken met het Kenniscentrum Gezinswetenschappen
- 23 april: Born in Belgium - implementatie Home-Start Vlaanderen
- 21 mei: handelen bij verontrusting: bezoek aan Veilig Huis Leuven
- 25 juni: Born in Belgium dagopleiding gesprekstechnieken
- 1 oktober: kennismaking en uitwisseling met Bednet
- 5 december: ethische knopen, leidraad voor doordacht sociaal werk door Sam vzw

Daarnaast vormen de 10 werkingen van Home-Start Vlaanderen vzw, waaronder Home-Start Antwerpen, een team dat regelmatig intern overleg houdt om de interne werking af te stemmen.

- Teamoverleg op 21 maart, 4 juni, 16 juli, 24 september en 28 november
- Teamdag op 10 september
- Werkgroep communicatie op 21 mei, 27 juni en 1 oktober

7.2. Deskundigheidsverhoging en vorming in een breder netwerk

Door in te zetten op deskundigheidsbevordering van de medewerkers en kennisdeling in de organisatie slaagt Home-Start er in verbinding te leggen met andere organisaties en een plek te vinden als gewaardeerde partner in het werkveld. Home-Start Antwerpen volgde onderstaande opleidingen:

- Opleidingsdag omstaanderseffect – Integratie en Inburgering
- Dagopleiding gesprekstechnieken Born In Belgium

8. Slotwoord

Wij blikken met onze organisatie dankbaar terug op het voorbije jaar, waar we 20 gezinnen konden verbinden met geëngageerde burgers in Antwerpen.

Wij engageren ons om onze rol in een zorgzame stad te blijven spelen, waarin ouders met jonge kinderen de steun krijgen van zorgzame medeburgers, zodat kinderen de start en de kansen krijgen die ze verdienen. Wij zijn ervan overtuigd dat we een sterke bijdrage leveren aan zorgzame buurten en een solidaire en veerkrachtige stad.

Bijlagen

1. Home-Start in de kijker

Taal Diversi

atlas

Expo: gedeeld en betrokken ouderschap in beeld

Benieuwd hoe ouders en kinderen in een kwetsbare situatie het ouderschap ervaren? Kom langs bij Atlas en bekijk de fototentoonstelling. De foto's en de video geven letterlijk een inkijk en meer inzicht in de wereld van ouders. **Hedendaags ouderschap** in al zijn diversiteit in beeld.

26 augustus 2024 tot 15 oktober 2024

Gratis

atlas
Carnotstraat 110, 2060 Antwerpen

NL

Professionals en vrijwilligers

2. Home-Startvrijwilligers in actie

Filmbespreking Holy Rosita in Cinema Cartoon's

Dankentje

Startopleiding voor nieuwe vrijwilligers

3. Voorbeeld nieuwsbrief

SPREEKUR GROEIPAKKET

Voor ouders die vragen hebben over het Groeipakket (de kinderbijslag) is er elke maand in de verschillende Hulzen van het Kind in Antwerpen een spreekuur op **woensdagvoormiddag van 9u tot 12u**. Dit is een laagdrempelig moment om informatie te krijgen over betalingen en rechten binnen het Groeipakket.

Komende data:
20 november 2024
18 december 2024

Dit spreekuur is er voor ouders die moeite hebben met het begrijpen of beheren van hun groeipakket. Het is een kans om vragen te stellen en hulp te krijgen bij mogelijke problemen rond de uitbetalingen.

Hier kan je een overzicht vinden van de spreekuren in de verschillende hulzen: [Spreekuur Groeipakket](#)

RECHTENVERKENNER

De Rechtenverkenner is een online tool die helpt maatschappelijk werkers en gezinnen een overzicht te bieden van mogelijke sociale rechten en financiële voordelen. De tool is bedoeld om gezinnen op weg te helpen bij het vinden van financiële steun of andere tegemoetkomingen voor basisbehoeften, zoals gezondheidszorg en onderwijs. Voor meer info:

WERKSCHAKEL

We zijn verheugd om het project Werkschakel aan te kondigen, dat loopt van februari 2024 tot december 2025.

Dit initiatief is onderdeel van de oproep van het Departement Werk en Sociale Economie, gericht op het vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in een welzijns- of zorgsetting in Vlaanderen.

Werkschakel maakt gebruik van outreachende acties in welzijns- en zorgsettings om zowel cliënten als zorgprofessionals te informeren en motiveren om zich in te schrijven bij VDAB. De medewerkers bieden enkel toeliding en advies, zonder aanvragen of beloftes te doen over verdere dienstverlening.

Heeft het gezin dat jij ondersteunt vragen over tewerkstelling, verloopt dit moeilijk? Dan kunnen we bij Werkschakel terecht voor verdere adviezen en kunnen we hen hopelijk zo verder helpen.

In bijlage van de mail kunnen jullie ook de folder terugvinden met meer uitleg.

WERK
SCHAKEL

OPVOEDINGSLIJN

Voor ouders met opvoedingsvragen is de Opvoedinglijn beschikbaar. Soms hebben ouders behoefte aan een luisterend oor of advies bij de dagelijkse uitdagingen van het opvoeden. De Opvoedinglijn biedt laagdrempelig advies en ondersteuning.

Bel: 078 15 00 10 (ma-vr 10-13u & 14-17u)
Chat: woensdag van 10-12u en 20-22u
Website: <https://www.opvoedinglijn.be/>

VORMING: VEERKRACHT NA TRAUMA

Op **woensdag 27 november om 18u30** organiseert Home-Start Lier een vorming met Liv Leeman, "zijn leven als superheld".

Dit is een interactieve vorming waarbij we inzoomen op hoe we veerkracht nog meer kunnen vergroten bij zowel kinderen als volwassenen na het ervaren van (jeugd)trauma's. Liv werkt als hulpverlener bij het CANW en is coördinator 'Koffiebox' bij het centrum kindermishandeling.

Om haar het juiste aantal deelnemers te kunnen doorgeven vraag ik om jullie aanwezigheid voor 19 november door te geven via mail of bericht. Dit kan overigens dat haar ervaring en expertise jullie weer heel veel kan bijbrengen in de ondersteuning in jullie gezinnen of verrijken in jullie leven.

Waar: De vorming gaat door in Huis van het Kind Lier, ruimte Kinastabil, Transvaderstraat 42, Lier.

DANKMOMENT

DANKMOMENT 19/12

Om jullie te bedanken voor jullie inzet organiseren we, zoals elk jaar, een speciaal dankmoment. Dit jaar vindt het plaats in tapasrestaurant **Las Mañas** in Antwerpen op **19 december om 18u30**.

Het aantal aanwezigen moet op voorhand wordt doorgegeven dus graag zo snel mogelijk een reactie of je erbij kan zijn!

Ik hoop jullie daar te zien om samen een fijne avond te beleven! Noteer het dus zeker in je agenda! Laat ons algebleeft weten wie er allemaal mee gaat, zodat Anna de nodige reserveringen kan maken. We kijken ernaar uit om samen een fijne tijd te beleven en jullie te waarderen voor al het harde werk dat jullie doen!

CREATIEF SAMEN: JIJ EN IK

RAP OP STAP KANTOREN

CREATIEF SAMEN: JIJ EN IK

Deze activiteit, begeleid door leerlingen van Moretus Ekeren en een studente van KdG, richt zich op het versterken van de band tussen ouders/opvoeders en kinderen door middel van creatieve spelactiviteiten. Deze workshops bieden gezinnen een gezellige omgeving om samen bezig te zijn en elkaar beter te leren kennen, met aandacht voor samenwerking, communicatie en plezier.

Wanneer:
Woensdagen: 13 november, 18 december, 8 januari, 12 februari (14-16u, voor kinderen van 3-6 jaar)
Zaterdagen: 30 november, 18 januari, 22 februari (10-12u, voor kinderen van 6-12 jaar)

Waar: [Huis van het Kind Ekeren](#)
Moretuslei 64
2180 Ekeren (Antwerpen)

Inschrijven:
Via mail: huisvanhetkind.ekeren@antwerpen.be
Telefonisch: 035 02 02 30

RAP OP STAP KANTOREN

Rap op Stap is een laagdrempelig reisbestedingskantoor voor mensen met een beperkt budget. Veel mensen zijn niet aangesloten bij een sociale organisatie en de stap zetten naar zo een organisatie is soms te groot. Net daarom bestaat Rap op Stap. Je hoeft geen lid te zijn en je hoeft geen afspraak te maken. Je stapt gewoon naar binnen!

Er kunnen zowel vakanties en daguitstappen als sport- en cultuuractiviteiten geboekt worden in een Rap op Stapkantoor. De medewerkers helpen ook met het samenstellen van een budget en het uitzoeken van geschikt vervoer.

Er zijn heel wat kantoren verspreid over Antwerpen, [hier](#) kan je een **overzicht** vinden.